Denna bilaga till Utskick III innehåller utdrag ur Härskarringen där orker är framträdande, ur följande kapitel:

Sagan om de två Tornen, 1967, Norstedts, PAN

1. Uruk-hai, s. 56-76
2. Junker Sam fattar ett beslut, s. 389-407

Sagan om Konungens Återkomst, 1967, Norstedts, PAN

1. Tornet vid Cirith Ungol, s. 221-224
2. Skuggornas land, s. 224-245

Mycket nöje!

Uruk-hai

Pippin låg försänkt i en mörk och orolig dröm. Han tyckte han kunde höra sin egen tunna stämma, som genom svarta tunnlar ropade: *Frodo! Frodo!* Men i stället för Frodo grinade hundratals förfärliga orcheransikten mot honom ur skuggorna, och hundra vidriga armar grep efter honom från alla sidor. Och var fanns Merry?

Så vaknade han. Kall vind blåste honom rätt i ansiktet. Han låg på rygg, aftonen nalkades och himlen över hans huvud blev allt mörkare. Han vred sig runt och fann att uppvaknandet knappast var bättre än drömmen. Hans handlovar, armar, ben och vrister var fjättrade med rep. Bredvid honom låg Merry, vit i synen som ett lik och med en lortig trasa bunden över ögonen. Runt omkring dem satt eller stod en ansenlig skara orcher.

Långsamt banade sig minnet väg genom Pippins värkande huvud och löste sig från mardrömmens skuggor. Ja visst ja, han och Merry hade ju gett sig av inåt skogen. Vad hade egentligen gått åt dem? Varför hade de stuckit av på detta sätt utan att ta notis om gamle Vidstige? En lång

sträcka hade de sprungit och bara ropat — han kunde inte mer komma ihåg hur långt och hur länge — så hade de helt plötsligt ränt rakt i armarna på en klunga orcher som stått tysta och lyssnat och som inte tycktes lägga märke till vare sig Merry eller Pippin förrän de var ända inpå dem. Så hade dessa varelser gett till ett gällt tjut, och dussintals av andra trolltrynen hade hoppat ner från träden. Merry och han själv hade dragit sina svärd, men orcherna tycktes inte ha någon lust att slåss. De ville bara fånga in dem och ta dem levande, och det ännu sedan Merry huggit av dem åtskilliga armar och aphänder. Den käre gamle Merry!

Så hade Boromir kommit springande mellan träden och äntligen fått dem till strid. Han dräpte många av dem, och resten flydde. Men de hade inte tillryggalagt lång väg tillbaka förrän de anfölls på nytt, denna gång av minst ett hundra orcher, av vilka några var mycket storvuxna. De avsköt ett formligt störtregn av pilar, hela tiden bara mot Boromir. Och Boromir hade blåst i sitt stora horn tills alla skogar ekade och klang — och i början hade orcherna funnit det olustigt och dragit sig tillbaka. Men när det inte kom annat svar än återskallet från bergen, hade de gått till angrepp ännu mer rasande än förut. Mycket mer kunde Pippin inte erinra sig. Hans sista minnesbild var Boromir sittande med ryggen mot ett träd i färd med att dra ut en pil ur ett av sina sår — sedan föll mörkret helt abrupt.

— Jag antar jag fick ett slag i huvudet, sade han för sig själv. Undrar om stackars Merry blivit illa skadad. Och hur gick det med Boromir? Varför slog inte orcherna ihjäl oss? Var är vi och vart är vi på väg?

Han visste inget svar på sina frågor, kände sig bara frusen och sjuk. — Bara Gandalf aldrig övertalat Elrond att låta oss bli med! tänkte han. Vad har jag själv gjort för nytta? Bara varit ett påhäng, en blindpassagerare, ett kolli. Och nu är jag alltså bortrövad och ett kolli hos orcherna i stället. Hoppas Vidstige eller någon annan kommer och begär vårt utlämnande! Men bör jag hoppas på det? Skulle det inte kullkasta alla våra planer? Ack, om jag bara kunde bli fri!

Han vred sig och bände i repen en smula, alldeles utan gagn. En av orcherna, som satt i närheten, skrattade till och sade något till en av kumpanerna på deras vederstyggliga tungomål. — Vila du så länge du får, lilla nöt! sade han sen till Pippin på allmänna västlandspråket, som i hans mun lät nästan lika vidrigt som hans eget. — Vila dig så länge du kan det! Det skall inte dröja så länge innan vi får bruk för dina ben. Innan vi kommer hem skall du säkert önska att du aldrig fått några.

— Hade jag fått min vilja fram, skulle du önskat dig döden flera gånger om, du! sade den andre. Då skulle du fått pipa, din eländiga lilla råtta. Han lutade sig över Pippin med sina gula huggtänder rakt över hans ansikte. I handen hade han en svartskaftad kniv med långt, naggat blad. — Ligg stilla, annars kittlar jag dig med den här, du, väste han. Försök inte dra uppmärksamheten till dig, för då glömmer jag mina order! Förbannelse över isengårdarna! *Uglúk u bagronk sha pushdug Saruman-glob bûbhosh skai'* — och så fortsatte en lång ilsken ramsa på hans modersmål, som långsamt dog bort i ett utdraget muttrande och morrande.

Fylld av primitiv skräck låg Pippin alldeles stilla, fast smärtan tilltog i hans handleder och anklar och stenarna han låg på borrade sig som spjut i hans rygg. För att slippa ifrån tankarna på sin egen belägenhet lyssnade han uppmärksamt till allt han kunde snappa upp. Där var många röster runtomkring, och om också orcherspråket i sig självt alltid var fullt av hat och ilska, föreföll det tydligt att något liknande ett gräl höll på att segla upp och blev allt ettrigare.

Till sin stora förvåning fann Pippin att en hel del av detta tungomål faktiskt var begripligt, inte minst då många av orcherna begagnade sig av allmänna västlandsspråket. Tydligen var det medlemmar av två eller tre helt olika stammar, som var samman här, och de kunde inte förstå varandras orcherdialekter. De var i ilsken dispyt om vad de nu skulle ta sig för — vad väg de skulle välja och vad som skulle göras med fångarna.

— Vi har inte tid att döda dem på det riktiga sättet, sade en. På den här lustturen är det ingen tid för lek.

— Kan inte hjälpas! menade en annan. Varför då inte döda dem hastigt och lustigt, slå ihjäl dem nu genast? De är ett par förbannade blackar om foten, och vi har bråtT. Snart är det kväll och vi måste sätta oss i rörelse bums!

— Order! sade en tredje röst med djupt basbrummande. — »*Döda alla UTOM halvlängdsmännen, som skall återföras LEVANDE så snart som möjligt.*» Det är mina order.

— Vad kan de vara bra för? frågade flera röster i mun på varandra. Varför levande? Kan vi ha det minsta roligt med dem om de får leva?

— Nej nej — men jag hörde att en av dem fått någonting, något som är till nytta i kriget, något av alvernas djävulskap eller annat. I vilket fall som helst skall de bli förhörda var för sig.

— Är det allt du vet? Varför undersöker vi dem då inte och får fram det? Vi skulle kunna hitta något, *vi själva* kunde få användning för.

— En mycket intressant anmärkning, hånlog en ny röst, mjukare än de andra men ondskefullare. Det där måste jag rapportera. Fångarna får INTE visiteras eller plundras: det är *mina* order.

— Och mina med, återtog den djupa basrösten. »*Levande och som fångar, ingen plundring!*» De orderna har jag fått.

— Men inte vi, sade en av de tidigare rösterna. Vi har tagit oss hela denna väg från Gruvorna för att slå ihjäl och ta hämnd för vårt folk. Jag vill slå ihjäl och sen vända tillbaka mot norr.

— Det kan du vilja så mycket du vill, sade brumrösten. Jag är Uglúk och det är jag som befaller. Jag återvänder kortaste vägen till Isengård.

— Är kanske Saruman inte mästaren av det Stora ögat? hördes åter den ondskefulla rösten. Vi borde snarast tillbaka till Lugbúrz.

— Hade vi kunnat komma över Stora floden, skulle det varit oss möjligt det, sade en annan röst. Men vi är inte tillräckligt många för att våga oss ner till broarna.

— *Jag* kom över, hördes på nytt den elaka rösten. En bevingad nazgúl väntar oss i norr uppe på östra stranden.

— Kanske det, kanske det! I så fall ger du dig alltså iväg med våra fångar och får hela belöningen och all äran av bragden borta i Lugbúrz, medan du lämnar oss att ta oss till fots genom hästlandet på vad sätt vi kan. Nej, vi måste alla hålla samman. De här trakterna är farliga, fulla av rebeller och stråtrövare.

— Ja, vi måste hålla samman, brummade Uglúk. Jag litar inte på er, förbannade smågrisar. Ni har inga tarmar och hjärtan och nånting utanför era egna lortsidor. Om inte vi varit skulle ni ha sprungit er väg allihop. Det är vi som är de stridbara Uruk-hai! Det var vi som drap den store krigaren. Det var vi som tog fångarna. Och vi är tjänare under Saruman den vise, den Vita handen — den hand som ger oss människokött till föda. Vi kom från Isengård och anförde er, och vi skall också föra er tillbaka — den väg vi väljer. Jag är den store Uglúk, jag har talat.

— Ja, du har talat mer än tillräckligt, Uglúk, hånskrattade den elaka rösten. Jag undrar egentligen vad de skulle tycka om det i Lugbúrz! De kanske skulle anse där, att den store Uglúks axlar mådde bäst av att befrias från den osunt uppsvällda huvudklunsen! De kanske skulle fråga var hans sällsamma idéer kom ifrån. Från Saruman kanske? Vem tror *han* att han är, som blåser upp sig på egen hand med sina smutsiga vita märken? De kanske rentav skulle instämma med mig, med sin betrodde

budbärare Grishnákh — och jag, Grishnákh, säger så mycket som så: Saruman är en fåne, en smutsig förrädarfåne. Men det Stora ögat vilar på honom.

Var det grisar? Var det svin? Vad tycker ni, gott folk, om att kallas *svin* av den där lortiga lilla trollkarlslymmelns dyngmockare? Det är orcherkött dom äter där, det kan jag garantera er.

Han fick svar av ett flertal gälla skrik och tjut på orcherdialekt och av slamret och klangen när vapnen drogs. Försiktigt vältrade sig Pippin över på sidan i hopp om att få se vad som skulle hända. Hans väktare hade störtat sin väg för att delta i bataljen. I det svaga skymningsljuset såg han en stor svart orch, troligen Uglúk, som stod ansikte mot ansikte med Grishnákh, ett småvuxet, krokbent kreatur, bred som en logport och med långa aparmar som hängde nästan ner till marken. Runt dem var det många mindre av dessa trolltyper. Pippin antog att det var de uppifrån norr. De hade dragit sina dolkar och svärd men tvekade ännu om de tordes anfalla Uglúk.

Så hojtade Uglúk till, och ett antal andra orcher av näranog hans egen storlek sprang till. Och helt plötsligt, utan varning, störtade Uglúk framåt och svepte med två blixtsnabba hugg av huvudena på två av sina motståndare. Grishnákh gick åt sidan och försvann in bland skuggorna. De andra lämnade rum, och en gick baklänges och snavade över Merrys utsträckta kropp med en förbannelse. Likväl var det troligen det fallet som frälste hans liv, för Uglúks följesmän sprang över honom och högg med sina bredbladiga svärd i stället ner en annan. Det var fångvaktaren med de gula huggtänderna. Hans kropp föll rakt över Pippins huvud, än i döden med fast grepp kring den sågeggade knivens skaft.

— Stick vapnen i skidan, röt Uglúk. Nu skall det vara slut med dumheterna! Härifrån går vi rakt mot väster och nerför Rännan. Sedan i rät linje mot åsarna och så längs med floden till skogen. Vi marscherar dag och natt! Förstått?

— Nu, tänkte Pippin, ifall det bara kan ta någon stund för den där strykfula krabaten att få sin trupp under kontroll, har jag min chans. Han hade fått en strimma av hopp. Den svarta knivens egg hade rispat hans arm och sedan hade den glidit ner mot hans handled. Han kände blodet droppa på sin hand men också hur det kalla stålet berörde hans hud.

Orcherna gjorde sig redo att åter sätta sig i marsch, men ett par av dem från norr var ännu ovilliga, så att isengårdarna måste slå ihjäl två till innan resten var kuvade. Det var stor förvirring och många förbannelser

— och för ögonblicket var Pippin obevakad. Hans ben var stadigt fjättrade, men armarna var surrade endast kring handlovarna och han hade händerna inte bak utan fram. Han kunde röra dem båda tillsammans, fast repen var surrade fruktansvärt hårt. Han stötte den döde orchern en smula åt sidan och vågade knappast andas medan han drog handlovsrepets knut upp och ned längs den sågtandade knivseggen. Vass var den, och likets stelnade grepp var fast. Så var knuten genomsågad. Snabbt tog Pippin repet i sina fingrar och knöt åter samman det till ett löst armband med två slingor, där han trädde in sina händer. Sedan låg han alldeles stilla.

— Plocka upp fångarna! röt Uglúk. Och försök inga tricks med dem! Är de inte i livet när vi kommer tillbaka, blir det fler som dör.

En av orcherna högg tag i Pippin som i en säck, satte sitt huvud in mellan hans hopbundna händer, grep tag i armarna och slet ner dem tills Pippins ansikte höll på att mosas mot vidundrets hals — och så skumpade han iväg med honom. En annan behandlade Merry på samma sätt. Orchens klolika hand hade ett grepp som av järn kring Pippins armar, och naglarna högg in i köttet. Han slöt ögonen och gled tillbaka ner i sina onda drömmar.

Helt plötsligt kastades han åter i den steniga marken. Det var inte långt lidet på natten, men den tunna månskäran föll redan av mot väster. De befann sig på krönet av en klippa, som tycktes blicka ut över ett hav av blek dimma. Ljud som av rinnande vatten hördes i närheten.

— Spejarna kom tillbaka till sist, sade en orch alldeles i hans närhet.

— Nå, och vad såg ni? brummade Uglúks morrande röst.

— En enda ryttare och på väg mot väster. Allt klart nu.

— Nu — ja jag säger då det! Men hur länge till? Idioter, ni skulle naturligtvis ha skjutit ner honom. Han kommer givetvis att alarmera de andra. De här förbannade hästuppfödardjävlarna skall få höra av oss i morgon. Just nu gäller det att sätta det långa benet före. Dubbel fart på påkarna!

En skugga lutade sig över Pippin. Det var Uglúk. — Sitt upp! befallde orchen. Pojkarna här är trötta på att släpa kring med dig. Vi skall klättra ner, och du får använda dina egna ben. Se och hjälp till nu, du! Inga tjut och inga försök att sticka! Vi har en metod att ge betalt för sattyg, som du knappt skulle tycka om, ifall den också inte gör dig oanvändbar för husbond!

Han skar av repen kring Pippins ben och anklar, drog upp honom i håret och reste honom på fötter. Pippin föll omkull, och Uglúk slet upp honom vid håret igen. Flera orcher skrattade. Uglúk kastade in en plunta mellan Pippins tänder, och någon sorts brännande stark dryck porlade ner i hans hals. Han kände det som om glödande eld runnit genom hela hans kropp. Smärtan i hans ben och anklar försvann, han kunde åter stå.

— Och nu den andre, sade Uglúk. Pippin såg honom gå bort till Merry, som låg tätt bredvid, och ge honom en spark. Merry stönade till. Så högg Uglúk brutalt tag i honom och drog upp honom i sittande ställning samt slet av bandaget från hans huvud. Så smorde han såret med någon svart salva ur en liten träask. Merry skrek högt och spjärnade och vred sig.

Orcherna hojtade och klappade händer. — Kan inte ta sin medicin, va? hånskrek de. Vet inte sitt eget bästa! Ajajaj! Den där skall vi ha roligt med sen.

Men för tillfället var Uglúk inte upplagd för skämt. Vad han behövde var brådska, han hade att ta hänsyn till följeslagarnas ovilja. Han botade Merry på orchernas vis, och behandlingen hade snabb verkan. När han tvingat en klunk i hobens hals, skar han av hans ankelremmar och slet upp honom på fötter. Merry stod upprätt, med ansiktet blekt men trotsigt och bistert, och levde gjorde han i högsta grad. Hugget i pannan gav honom inga fler bekymmer nu, men ett brunt ärr fick han gå med resten av sitt liv.

— Hej, Pippin, sade han. Så du har också kommit med på den här lilla expeditionen? Var får vi nattkvarter och frukost?

— Vad i helvete, röt Uglúk. Inga såna där fasoner. Håll käft bägge två! Inget samtal sinsemellan — förstått? Vartenda djävulskap skall inrapporteras vid resans mål, och Han skall nog veta att ge er betalt. Ni skall få både nattkvarter och frukost, mer än ni någonsin kan smälta.

Så började orcherbandet ta sig ner längs en trång ravin, som ledde till en dimhöljd slätt djupt under deras fötter. Merry och Pippin klättrade samman med odjuren, skilda från varandra av ett dussin orcher eller mer. När de nått botten steg de ut i friskt gräs, och hobernas mod började stiga.

— Rakt framåt nu! hojtade Uglúk. Mot väster och en aning åt norr. Följ efter Lugdush!

— Men vad skall vi göra när solen går upp? frågade någon av nord-orcherna.

— Fortsätta, men i språngmarsch, sade Uglúk. Vad tror ni annars? Sitta ner och vänta på att vitskinnen snällt kommer och äter frukost med oss, va?

— Men vi kan inte springa i fullt dagsljus.

— Jo, ni skall springa, med mig i hälarna, sade Uglúk. Spring, säger jag. Eller också kommer ni aldrig att återse era älskade mullsorkshål mer. Vid den Vita handen! Vad är det för mening med att skicka iväg fjällfluglarver, som knappt är halvtränade ens, på en sån här expedition? Spring, era kräk! Spring på så länge natten varar!

Så började hela svärmen springa framåt med orchernas långa, skuttande steg. De höll ingen ordning, de knuffades, trängdes och förbannade, men likväl var deras fart avsevärd. Vardera hoben vaktades av tre man. Pippin var långt bak i ledet. Han undrade hur länge han skulle kunna fortsätta i detta tempo, han hade inte ätit en bit sedan morgonen. En av hans väktare hade en piska i handen. Än så länge brann orcherdranken som eld i hans blod, och alla hans själsförmögenheter var vakna och på spänn.

Av och till kom för hans inre blick en spontan vision av Vidstiges skarpa ansikte böjt över ett mörkt spår — och i språng, i språng bakom dem. Men vad kunde ens en utbygdsjägare se här utom ett enda stort förvirrat trampande av orchers fötter? Hans egna små fotspår och Merrys försvann fullständigt under trampet av järnslagna skor framför dem, bakom dem och runt omkring.

De hade knappast sprungit en fjärdingsväg eller så från klippan, när terrängen sluttade nedåt mot en vidsträckt, grund sänka, där marken var mjuk och fuktig. Här låg det dimma, blekt glimmande i månskärans sista, svaga ljus. Orchernas mörka skepnader framför honom blev allt otydligare och uppslukades till sist helt och hållet.

— Hallå där! Sakta i backarna! vrålade Uglúk där bak.

En plötslig tanke brann till i Pippins hjärna, och han handlade omedelbart. Han svängde åt sidan ut mot höger, dök under väktarnas gripande händer huvudstupa rakt ut i dimman — han landade med utspärrade armar och ben mitt i gräset.

— Halt! dundrade Uglúk.

För ett ögonblick blev det full villervalla och förvirring. Pippin kom kvickt på fötter och sprang — men orcherna var efter honom. Plötsligt dök en av dem upp rakt framför honom.

— Inget hopp om att kunna undkomma, tänkte Pippin. Men det kan tänkas att jag kunnat lämna efter mig tydliga spår, och oförstörda, i den mjuka, våta marken. Snabbt lyfte han sina båda hopbundna händer mot halsen och slet upp spännet till sin kappa. Just som långa armar och vassa klor på nytt högg tag i honom släppte han spännet till marken. — Där kommer det väl att ligga till tidernas ände, tänkte han. Jag vet inte varför jag gjorde det. Om de andra undkommit med livet, har de väl allesammans följt Frodo.

En pisksnärt svepte kring hans ben och han sökte kväva ett skri.

— Det räcker, ropade Uglúk där han kom springande. Han har att ränna lång väg än. Se till att de duger att löpa bägge två. Använd piskan bara som en påminnelse.

— Men det blir ingalunda allt, hånlog han vänd mot Pippin. Jag glömmer inte. Betalningen är bara uppskjuten tills vidare. Lägg iväg nu!

Varken Pippin eller Merry mindes mycket av färdens senare del. Onda drömmar och ond vaka blandades samman till en enda lång tunnel av elände, och hoppet blev allt svagare och mattare bakom dem. De sprang och sprang och sökte hålla den fart orcherna satt upp, då och då slickade av en grym snärt, hanterad med infam skicklighet. Om de stannade eller snavade, högg man tag i dem och släpade dem en sträcka med sig.

Orcherdrankens hetta var försvunnen, Pippin frös och kände sig sjuk och eländig igen. Plötsligt föll han pladask med ansiktet mot tuvmarken. Hårda nävar rände strax sina naglar i honom och lyfte upp honom igen. På nytt bars han som en säck, och mörkret tätnade kring honom. Om det var en ny natt som sänkte sig eller han började bli blind, kunde han inte avgöra.

Som i en dimma tyckte han sig höra skrikande och bråkande röster — det föreföll som om flera av orcherna krävde halt. Uglúk vrålade och röt. Själv kände han sig kastad till marken och han blev liggande som han föll, tills svarta drömmar förde bort honom. Men det var inte länge han undslapp plågorna, snart var de misskundslösa händernas järngrepp över honom igen. Länge blev han rist och skakad, tills långsamt mörkret började vika och han återvände till vakans värld och fann att det var morgon. Befallningen skreks ut, och med ett rått grepp kastades han åter kull i gräset.

Där låg han en stund och kämpade med sin förtvivlan. Det gick fortfarande runt i hans huvud, men av hettan i sin kropp gissade han

att han fått en ny klunk av elixiret. En orch böjde sig över honom och kastade till honom en bit bröd och en strimla rått torkat kött. Glupskt åt han det unkna grå brödet men ingenting av köttet. Visst var han utsvulten men ännu inte *så* utsvulten att han åt kött som slängts till honom av en orch. Han vågade knappt en gång gissa vad det var för slags kött.

Han satte sig upp och såg sig kring. Merry var inte långt borta. De befann sig vid brinken av ett snabbflytande vattendrag mellan höga, trånga bräddar. Framför dem skymtade berg, och en hög fjälltopp fångade solens första strålar. En stor, svart suddfläck av skog utbredde sig över de lägre sluttningarna inför deras blickar.

Det var mycket skrikande och diskuterande bland orcherna, och ett nytt bråk tycktes på vippen att bryta ut mellan nordlänningarna och isengårdarna. Några pekade bakåt mot söder, andra mot öster.

— Utmärkt, sade Uglúk. Lämna dem då till mig bara! Inget dödande, som jag redan sagt er — men *vill* ni tvunget kasta bort det vi kommit hela denna väg att få fatt på, så kasta ni bara! Jag skall nog hålla ett öga på det. Låt de kämpande Uruk-hai göra arbetet, som vanligt! Är ni rädda för vitskinnen, så ränn! Ryk och ränn! Där har ni skogen! skrek han och pekade rakt fram. — In med er där bara! Det är ert bästa hopp. Dra åt helvete! Men fort, innan jag slår av fler huvuden för att trumfa en smula förstånd i dem som är kvar!

Det blev en del förbannelser och en smula handgemäng, sedan bröt sig större delen av nordlänningarna ut och skvatt iväg, över hundra av dem. De sprang som vansinniga längsmed floden i riktning mot bergen. Hoberna var nu ensamma med isengårdarna, ett grymt och skumt förbrytarband, åtminstone åttio stycken storvuxna, svarta, snedögda orcher, beväpnade med långa bågar och korta, bredbladiga svärd. Några få av de resligaste och oräddaste nordlänningarna hade stannat kvar hos dem.

— Nu skall vi göra upp räkningen med Grishnákh, sade Uglúk — men till och med bland hans egna följesmän var det några som med tungt hjärta såg mot söder.

— Jag vet, grymtade Uglúk. De förbannade hästpojkarna har fått väderkorn på oss. Det är ditt fel, Snaga, alltsammans. Du och de andra spejarna hade förtjänat att få öronen avskurna. Men det är vi som är krigarna. Vi håller gille på hästkött — eller på vad ännu bättre är.

Just då varseblev Pippin varför några i truppen hade pekat mot öster. Från det hållet hördes nu sträva skrik; där var Grishnák igen

i spetsen för några tjog likadana figurer, långarmade och krumbenta orcher. De hade ett rött öga målat på sina sköldar. Uglúk steg fram att möta dem.

— Så, ni kom tillbaka igen? sade han. Ångrade er, vad?

— Jag kommer tillbaka för att se efter att orderna utförts och fångarna lever, svarade Grishnákh.

— Jaha, sade Uglúk. Ödslad möda i så fall. Jag skall nog se till att orderna utföres, och på *min* befallning. Vad kom ni annars tillbaka för, va? Och så fort ni kom sen! Lämnade ni kanske kvar någonting bakom er?

— Jag lämnade en idiot, hånlog Grishnákh. Men där var några stöddiga pojkar med honom, som är för bra att gå miste om. Jag begrep du skulle föra dem i en klämma och kommer för att hjälpa dem.

— Praktfullt! skrattade Uglúk. Men har ni inte fått en smula ruter i kroppen till att slåss nu, så är ni på galen väg. Ni skulle ju till Lugbúrz. Och nu kommer vitskinnen. Vad blev det av din oskattbara nazgûl? Kanske slagit ner på ett annat berg? Hade du tagit honom med dig hit nu, kunde han kommit till god användning — ifall dom där nazgûls är vad de ger sig ut för.

— *Nazgûl, nazgûl,* sade Grishnákh rysande och slickade sina läppar, som om ordet haft ond smak och bränt med äckel på hans tunga. Du talar om det som ligger skyhögt över dina gyttjiga drömmars räckvidd, Uglúk, sade han. Min *nazgûl!* Ack du: vad de ger sig ut för! En dag kommer du att önska att du aldrig fällt de orden. Apdjävul! hånade han rasande. Du borde begripa att det är de som är själva pupillen i det Stora ögat. Men den bevingade nazgûl — inte än, inte än! Han vill inte att de skall bli synliga på andra sidan Stora floden än — inte för snart du! De är avsedda för krig — och andra ändamål.

— Du tycks känna till en del, sade Uglúk. Mer än vad som är hälsosamt för dig. Kanhända man i Lugbúrz undrar hur och varför. Men i mellantiden kan ju alltid Uruk-hai av Isengård utföra sitt smutsiga hantverk, som vanligt. Ge fan i att stå och drägla här! Se att få samman ditt slödder! De andra svinen ränner till skogen som skållade troll. Det är bäst du följer efter. Ni skulle inte komma levande tillbaka till Stora floden mer. Sätt igång, spräng startsnöret — *nu!* Jag är er tätt i hälarna.

Isengårdarna högg åter tag i Merry och Pippin och kastade upp dem på ryggen. Så satte sig truppen i marsch igen. Timme efter timme

sprang de på och stannade av och till endast för att vräka över hoberna till nya och mer utvilade bärare. Antingen emedan de var snabbare och hårdförare eller på grund av någon plan Grishnákh välvt — i varje fall passerade isengårdarna steg för steg tvärsigenom svärmen av orcher från Mordor, så att Grishnákh och hans folk kom att bli sist i stället för först. Snart började de rentav knappa in på avståndet till nordlänningarna långt framför dem. Skogen kom också allt närmare.

Pippin blev stött och skrubbad och sönderriven, och hans värkande huvud skrapades till blods mot bärar-orchernas sträva skäggstubb och borstiga öron. Strax framför sig såg han bara böjda ryggar och sega, tjocka ben, som rörde sig upp och ned, upp och ned utan rast eller ro, som om de varit gjorda av ståltråd och horn och dunkat ut den ändlösa tidens mardrömssekunder i ett, i ett.

Fram på eftermiddagen hann Uglúks trupp ikapp och förbi nordlänningarnas. De skumpade slokande och slut i det bjärta solljuset, fast detta inte var varmt, bara kall vintersol på blek himmel. De hängde med huvudena och gapade gäspande med tungan långt ut ur halsen.

— Fluglarvsyngel! smädade dem isengårdarna. Är ni kokta, va? Vitskinnen kan fånga er och äta er direkt som ni är. De kommer, de kommer.

Ett högt skrik från Grishnákh visade att det inte var tomt skämt. Man hade faktiskt en stund kunnat se en ryttartrupp som red framåt med rasande fart. Ännu var de långt bak, men de vann alltmer på orcherna, vann på dem som springfloden över en ebbstrand där människor kämpade förtvivlat i kvicksanden.

Isengårdarna satte nu upp en fördubblad fart, som slog Pippin med förvåning — en fruktansvärd slutspurt strax före målet på en kapplöpningsbana. Så såg han att solen höll på att gå ned, långsamt sjönk den bakom Dimmiga bergen och skuggorna sträckte sig över landet. Mordors krigare lyfte sina huvuden och sökte även de att öka sin hastighet. Mörk och tyst stod skogen, de hade redan passerat förbi de första fristående träden. Terrängen började stiga, snart allt brantare, men orcherna stannade inte. Uglúk och Grishnákh skrek och ropade båda två i sina ansträngningar att sporra dem till det yttersta.

— De klarar det i alla fall, de undkommer, tänkte Pippin. Så lyckades han vrida halsen nästan ur led så han kunde se bakåt med ett öga över axeln. Han såg att de mot öster anstormande ryttarna redan befann sig i jämbredd med ett par orcher i sin vilda galopp över slätten. Den ned-

gående solen förgyllde deras spjutspetsar och hjälmar och glimmade i deras ljusa, flygande hår. De kringgärdade orcherbandet på alla håll, hindrade det att sprida och skingra sig och drev obarmhärtigt fram packet längs flodens ljusa linje.

Han undrade mycket vad det kunde vara för slags folk. Han önskade nu att han hade frågat och lärt mer i Vattnadal, tittat mer på kartor och föremål — men den gången hade själva resplanen tyckts honom vila i kompetentare händer än hans, och han hade aldrig räknat med att de skulle mista Gandalf eller Vidstige eller rentav Frodo själv. Allt han kunde minnas om Rohan var att Gandalfs häst Skuggfaxe kommit från det landet. Det lät ju hoppingivande, så långt det nu kunde bära.

— Men hur skall de kunna veta att inte *vi* också är orcher? tänkte han. Jag skulle knappast tro de någonsin hört talas om hober här. Jag antar jag borde vara glad åt att de här djuriska orcherna ser ut att få se sin sista stund nu — men jag ville ännu hellre se mig själv i säkerhet. Det var fara värt att han och Merry blev dödade samman med sina fångvaktare innan ännu männen av Rohan varsnat deras existens.

Några få bland ryttarna tycktes vara bågskyttar, skickliga i att sikta och träffa från hästrygg i full karriär. De red snabbt och på linje och avsköt sina pilar mot de orcher som släntrade efter. Många av dem hade redan stupat. Så girade ryttarna ut och kom utom skotthåll från linjen av svarsskjutande fiender, vilka i vild panik sände pil på pil utan att ett ögonblick våga stanna. Samma manöver upprepades flera gånger, och vid ett tillfälle susade en pil rakt in bland isengårdarna. En av dem, alldeles framför Pippin, föll huvudstupa till marken och reste sig inte mer.

Natten kom utan att ryttarna slöt lederna för batalj. Många orcher hade redan stupat, men gott och väl tvåhundra fanns kvar. Strax efter det mörkret fallit kom orcherna till en mindre kulle. Skogsbrynet var nu mycket nära, troligen inte mer än en halvmil borta, med de kunde inte nå dit. Ryttarna hade omringat dem på alla håll. En mindre patrull trotsade Uglúks order och rusade mot skogen; endast tre av dem återvände.

— Ja, nu är vi alltså här, hånlog Grisnákh. Finfint ledarskap! Hoppas bara den store Uglúk kan leda oss lika elegant tillbaka igen!

— Slå de båda halvlängdsgrisarna till marken, kommenderade Uglúk. Du Lugdush, få tag i två andra och ställ er alla tre på vakt över dem. Döda dem inte förrän den här ohyran till vitskinn bryter igenom, ifall de gör det! Förstått? Så länge jag själv är i livet behöver jag dem. Men de skall inte kunna skrika och inte heller bli befriade. Bind deras ben!

Sista delen av ordern utfördes skoningslöst. Men Pippin fann att han för första gången gången befann sig alldeles vid sidan av Merry. Orcherna höll en hel del oväsen, tjöt och slog med vapnen, och de båda hoberna lyckades på så vis viska ett par ord samman.

— Jag gör mig inga större förhoppningar om det här, sade Merry. Jag känner mig nästan totalt färdig. Tror knappt jag skulle kunna krypa min väg ens om jag var fri och obunden.

— *Lembas!* viskade Pippin. *Lembas*: jag har lite grand. Har *du* något? Jag tror knappt de tagit från oss annat än svärden.

— Jag har en liten bunt i min ficka, svarade Merry, men den måste ha krossats till smulor nu. I vilket fall som helst kan jag inte sticka munnen i fickan.

— Det behöver du heller inte. Jag har . . . En brutal spark varnade Pippin, för bullret hade avtagit och fångvaktarna hade åter blivit påpassliga.

Natten var kall och stilla. Runt hela kullen där orcherna trängt sig samman steg små lägereldar upp, gyllenröda i mörkret, en hel obruten cirkel. De befann sig inom långbågshåll, men ryttarna visade sig inte mot ljusskenet, och orcherna sköt bort många pilar där de satt vid eldarna — tills Uglúk hejdade dem. Ryttarna gjorde inte det minsta buller. Senare på natten, när månen trädde ut ur dimmorna, kunde man då och då se dem, skuggestalter som skymtade till någon gång i det vita ljuset, då de patrullerade fram och åter i oavlåtlig vakttjänst.

— De väntar på solen, de förbannade djävlarna, grymtade en av fångvaktarna. Varför sluter vi oss inte samman och försöker ett genombrott? Vad gubben Uglúk tänker ta sig till, skulle jag bra gärna vilja veta.

— Det förstår jag du vill, hånade Uglúk och dök upp alldeles bakom honom. Tror väl jag tänker inte alls, va? Förbannade avskum! Du är lika usel som det andra slöddret, fluglarverna och markattorna från Lugbúrz. Totalt misslyckat att pröva på ett utfall! De skulle jubla och klippa till bara, tugga och svälja — och de är tillräckligt många, de här lusiga hästskojarna, för att sätta i sig oss allesammans med hull och hår nere på flatmarken.

Det är bara en sak fluglortarna här kan — dom har en syn som genomborrar nattmörkret likt svingborr. Men vitskinnen har själva bättre nattögon än några människor jag hört talas om — och glöm inte deras hästar! Dom kan se själva nattbrisen, sägs det. Men det är *en* sak

som de fina gossarna inte känner till: Mauhúr och hans pojkar är i skogen och skulle kunna dyka upp när som helst.

Uglúks ord var tydligen nog för att lugna isengårdarna, men de andra orcherna var både modfällda och i full upprorsstämning. De satte ut några få vakter, men de flesta av dem lade sig ned och vilade ut i det sköna mörkret. Det blev faktiskt beckmörkt på nytt, för månen gick mot väster bakom täta skydrag och Pippin kunde inte se längre än ett par fot ifrån sig. Eldarna gav inte något sken åt själva kullen — men icke förty var ryttarna så lagom tillfreds med att enbart vänta på gryningen och låta fienden ta igen sig. Ett plötsligt tjut från kullens östsida visade att något var på tok. Det föreföll som om några av människorna hade ridit tätt inpå dem, glidit ner från hästryggarna, kravlat fram till lägrets kant och slagit ihjäl en del orcher — för att lika obemärkt försvinna igen. Uglúk satte iväg för att förhindra direkt panikflykt.

Pippin och Merry satte sig upp. Deras vaktare, som var isengårdare, hade gett sig av samman med Uglúk. Men om hoberna haft någon tanke på flykt, blev den snabbt och effektivt nedslagen. En lång, hårig aparm tog var och en av dem i nackskinnet och halade dem tätt tillsammans. Dunkelt varseblev de Grishnákhs stora huvud och vämjeliga drag mellan sig — hans stinkande andedräkt ångade dem över kinderna. Han började tafsa och känna på dem. Pippin frös in i själen, när de kalla odjurstassarna grävde nedåt hans rygg.

— Nå, småttingar, sade Grishnákh med en mjuk viskning. Njuter av den sköna vilan? Inte sant? En smula klumpigt placerade bara, kanske — svärd och piskor på ena sidan, och snuskiga spjut på den andra! Smått folk skulle inte lägga sig i affärer som är för stora för dem. Hans fingrar fortsatte att gräva. Det var ett skimmer i hans ögon som av en blek men ändå brännhet eld.

Tankarna kom helt plötsligt för Pippins sinne som om han direkt uppfångat vad som rörde sig och brann i hans fiendes innersta: — Grishnákh känner till Ringen! Det är den han letar efter medan Uglúk har bestyr på annat håll. Troligen vill han ha den för sin egen räkning. Kall skräck grep kring Pippins hjärta, men samtidigt funderade han över hur han skulle kunna begagna sig av Grishnákhs begär.

— Jag tror knappt du hittar den på det viset, viskade han. Den är inte lätt att finna.

— *Hittar den?* väste Grishnákh, och hans fingrar slutade med ens att kravla. Han grep Pippin i skuldran. — Hitta vad? Vad är det du talar om, lilla vän?

Ett ögonblick var Pippin tyst. Sen kom det i mörkret helt plötsligt ett gurglande läte ur hans hals: *gollum, gollum*. — Ingenting, min skatt . . .

Hoberna kände hur det ryckte till i Grishnákhs fingrar. — Hoho, väste monstret mjukt. Det är *det* han menar, eller hur? Hoho? Mycket farligt, myyyycket farligt, småttingar!

— Kanske det, sade Merry, nu vaken och klar över vad Pippin gissat. Kanske det — och det inte bara för oss. Fast du vet ju förstås själv bäst besked om dina egna angelägenheter. Vill du ha den eller inte? Och vad skulle du vilja ge för att få den?

— Vill jag ha den? Vill *jag* ha den? sade Grishnákh alldeles bragt ur fattningen, men hans armar skakade våldsamt. Och vad skulle jag vilja ge för att få den? Vad menar du?

— Vi menar, sade Pippin och valde med omsorg sina ord, att det inte är något bra sätt att gräva och treva i mörkret. Vi kunde bespara dig både tid och bekymmer. Men du måste lösa våra ben först, annars gör vi ingenting och säger ingenting heller.

— Mina söta, späda små dumbommar, väste Grishnákh. Allt ni har och allt ni vet skall vi nog få ur er när tiden är mogen. Allt! Ni skulle nog önska då att det fanns mer ni kunde berätta för att kunna tillfredsställa Frågaren. Visst skall ni önska det — och snart ändå, mycket snart. Inte skall *vi* påskynda förhöret, inte! Nej då, käraste. Vad tror ni, ni fått behålla livet för? Mina älskade småttingar, var så snälla och tro mig när jag säger er, att det var inte *bara* av älskvärdhet. Sådan tillhör inte precis Uglúks svaghetssynder.

— Det tycker jag är mycket lätt att begripa, sade Merry. Men ni har inte lagt vantarna på bytet än. Och det tycks inte möta er på er väg heller, vad som än händer. Kommer vi till Isengård, blir det inte Grishnákh som lyckliggöres. Saruman själv kommer att ta allt han kommer åt. Vill du ha något för egen del är det på tid att köpslå nu.

Grishnákh började förlora sitt goda humör. Särskilt Sarumans namn tycktes göra honom utom sig. Men tiden gick och tumultet höll på att dö ut. Uglúk och isengårdarna kunde komma tillbaka vilken minut som helst. — Har ni den — endera av er? hångrinade han.

— *Gollum, gollum!* gurglade Pippin.

— Lös våra ben! sade Merry.

De kände hur orchens händer darrade våldsamt. — Förbannade, snuskiga lilla stinkdjur! väste han. Lösa era ben! Jag skall lösa upp varenda sensträng i hela er kropp! Ni tror kanske jag inte kan avvisitera er inpå bara skelettet? Genomleta er? Jag skall hugga er bägge till skäl-

vande köttslamsor. Jag behöver ingen hjälp av era ben för att få iväg er — och behålla er alldeles för mig själv.

Plötsligt högg han tag i dem. Styrkan i hans skuldror och hans långa armar var fasansfull. Han stoppade upp dem en under var armhåla och klämde dem våldsamt mot sina kroppssidor. En stor luden hand lades kvävande över bådas munnar. Så rusade han framåt och böjde sig djupt mot marken. Blixtsnabbt och dödstyst förflyttade han sig, tills han nådde kullens kant. Där valde han glapprummet mellan två vaktposter och gled likt en ondskans skugga ut i natten, nerför sluttningen och åstad västerut mot floden, som kom flytande från skogen. Åt det hållet var det vidsträckt, öppen terräng med bara en enda eld.

Sedan han gått ett par dussin alnar stannade han spejande och lyssnande. Så kröp han långsamt vidare, nu nästan dubbelvikt. Så sjönk han ner på huk och lyssnade igen. Så reste han sig upp som om han tänkte försöka en plötslig framstöt. Just då dök den mörka konturen av en ryttare upp rakt framför honom. En häst fnyste till och stegrade sig. En man ropade.

Grishnákh kastade sig platt till marken och drog de två hoberna under sig medan han fermt drog sitt svärd. Utan tvekan var det hans avsikt att hellre döda fångarna än låta dem undkomma eller bli frälsta — men just det blev hans olycka. Klingan klirrade svagt och glänste till ett kort ögonblick i skenet av den enda elden på vänster hand. Ur mörkret kom en pil visslande, riktad med utsökt skicklighet eller styrd av ödet, och den genomborrade odjurets vänstra hand. Han släppte svärdet och skrek till. Snabba hovslag hördes och just som Grishnákh störtade upp och började springa, blev han nedriden och ett spjut susade tvärs igenom honom. Han gav till ett ohyggligt, skälvande skrik, som kom blodet att frysa i ådrorna — och så låg han stilla.

Hoberna låg tryckta platt mot marken, som Grishnákh lämnat dem. En annan ryttare kom i galopp till kamratens undsättning. Antingen det nu berodde på djurens speciella skarpsynthet eller på något annat sinne hos dem, men hästen tog ett språng och satte i lätt trav över dem och ryttaren såg dem inte där de låg dolda under sina alvkappor i väntan på att krossas i nästa sekund och alltför rädda för att våga röra en lem.

Till sist kom ett livstecken från Merry och han viskade tyst: — Så långt är allt gott och väl — men hur skall *vi* undgå att bli spetsade?

Svaret kom nästan omedelbart. Grishnákhs dödsskri hade satt orcherna på fötter. Av de tjut och skrän som hördes uppifrån kullen gissade

hoberna att man upptäckt deras försvinnande. Troligen var Uglúk som bäst i färd med att kapa av några huvuden till. Då hördes plötsligt svarsrop av orchers röster bortifrån på höger hand, utanför vakteldarnas krets åt det håll där skogen och bergen var belägna. Tydligen var det Mauhúr som kommit och satt igång ett anfall mot belägrarna. Ljud av galopperande hästar hördes. Ryttarna drog samman sin ring tätt under kullen och tog hellre risken av orchernas pilar än de lät någon undkomma, medan en avdelning sprängde åstad för att ta upp striden med de nytillkomna. Med ens gjorde Merry och Pippin klart för sig att de utan att ha rört en lem nu befann sig på inringningscirkelns utsida. Det fanns ingenting mellan dem och friheten.

— Nu, sade Merry, om vi nu bara haft ben och händer fria, hade vi kunnat ge oss iväg. Men jag kommer inte åt knutarna, och bita sönder dem kan jag inte.

— Du behöver heller inte försöka, sade Pippin. Jag skulle just till att säga dig att jag ordnat händerna fria. Dom här repöglorna är där bara för syns skull. Men du borde hellre ta dig ett stycke *lembas* först.

Han lät repen glida av från händerna och fiskade fram en bunt. Kakorna var brutna men annars bra, fortfarande kvar i sina lövförpackningar. Hoberna stoppade i sig var sina två eller tre bitar. Smaken återförde dem till minnet av fagra ansikten, skratt och hälsosam gilleskost i de lugna dagar som var så avlägset borta nu. De knaprade en stund i tankar, sittande i svarta mörkret och utan att bry sig om skriken och bataljtumlet tätt bredvid. Pippin var den förste som återvände till verkligheten.

— Vi måste ge oss av, sade han. Ett ögonblick bara! Grishnákhs svärd låg nära tillhands, men det var för tungt och klumpigt för att de skulle kunna göra bruk av det. I stället kröp han framåt tills han fann vidundrets kropp, där han drog ut den långa, vassa kniven ur dess slida. Med dess hjälp skar han raskt av alla band.

— Det var det, sade han. Bara vi blir en smula uppvärmda, kanske vi kan stå igen på våra ben och börja gå. Fast i vilket fall som helst är det nog säkrast att börja med att krypa.

De kröp alltså. Tuvmarken var djup och mjuk och gav efter, och det hjälpte dem — men det föreföll att bli en långsam och utdragen affär detta. De höll sig på betryggande avstånd från vakteldarna och ormade sig framåt bit för bit, tills de nådde brädden av floden, som gurglade åstad i svarta skuggor under sina höga brinkar. Där stannade de och såg sig tillbaka.

Bara några få steg — och sen lika många till och han var på nerväg och skulle aldrig se detta höga pass mer. Det var då han plötsligt hörde skrik och hesa röster. Han stod still som en sten. Orcher! De var både framför honom och bakom honom. Det ekade av marscherande fötter och sträva rop — det var orcher på marsch upp mot passet från bortre sidan av bergsmassivet, kanske från någon ditut vättande dörr i tornet. Nu var trampet och skränet tätt bakom honom. Han snurrade runt. Han såg små röda ljus, tända facklor och bloss, som blinkade djupt därnere som om de kommit ut genom tunneln. Till sist var hela jägarskaran ute. Tornets röda öga hade inte varit blint. Han var fångad.

Nu kom flackandet av de annalkande facklorna och klirret av stål allt närmare, ohyggligt nära. En minut till och de hade nått krönet och var över honom. Han hade tagit alltför lång tid på sig att fatta sitt beslut, nu såg det illa ut. Hur skulle han kunna undkomma, rädda sig själv och rädda — Ringen? Ringen, ja! Han märkte själv ingenting av vare sig tanke eller avgörande. Han fann sig helt enkelt och simpelt stå där och väga den i sin hand. Huvudena av orchertruppen dök i detsamma upp i klyftans mynning rakt framför honom. Då drog han den över sitt finger.

Med ens blev världen förändrad, ett enda ögonblick fylldes med timmar av djup tanke. Han varseblev också att hans hörsel var skärpt medan synen mattades, fast på annat sätt än i Honmonstrets håla. Allt omkring honom var inte mörkt längre utan vagt, med flytande konturer, medan han själv befann sig mitt inne i ett grått dis ensam, likt en svart, solid klippa, och Ringen som tyngde hans vänstra hand till jorden var som en krets av smält guld. Han kände sig inte alls osynlig utan fasansfullt och

rastlöst synlig — och han visste i sitt innersta att någonstans ett Öga otåligt, feberhett sökte efter honom.

Han hörde stenar krasa och vattnet porla fjärran i Morguls dal — och djupt nerifrån gångarna under berget hörde han Honmonstrets bubblande, kvidande kval där hon trevade sig fram förlorad i ett blint prång. Han hörde röster i tornets fångkällare och skriken från de orcher som kom ut genom tunneln och öronbedövande, vrålande och larmande mot sina trumhinnor skrapet av fötter och sönderslitande tjut av orcherna rakt framför honom. Han ryggade bakåt mot klippväggen. Men de drog vidare likt en spökbrigad, grå förvridna gestalter höljda i dimma, ingenting annat än tomma skräckdrömmar med bleka små facklor i hand. De passerade tätt förbi honom. Han kurade samman och sökte någon rämna att krypa ner i och gömma sig.

Han lyssnade. Orcherna som kom från tunneln och de andra som marscherade nedåt hade fått varandra i sikte, och bägge skarorna påskyndade stegen och hojtade till varandra. Han hörde tydligt bäggedera och förstod också vad de sade. Kanske medförde Ringen nya språkkunskaper eller helt enkelt en inre förståelse särskilt av tjänarna till Sauron, Ringens tillverkare och mästare, så att om han bara gav akt kunde han omedelbart fatta och i tanken för sig själv översätta vad de sade. Utan tvivel hade Ringens makt blivit väsentligt större efterhand som den närmade sig de orter där den smitts en gång. Men en enda sak medförde den inte, och det var mod. Just nu tänkte Sam inte på något annat än hur han skulle kunna gömma sig och ligga still tills allt var lugnt igen — han lyssnade och spejade ängsligt. Han kunde inte säga hur pass nära rösterna var, ljudet hördes rätt i öronen på honom.

— Hej Gorbag! Vad gör du här uppe? Fått nog av kriget redan, va?

— Order, din drummel. Och vad gör du själv, Shagrat? Trött av att stå på lur däruppe, va? Tänker kanske komma ner och slåss?

— Det är *dina* order. Jag har kommandot över passet här, så för hyfsat språk bara! Vad kan du rapportera?

— Ingenting.

— Heej, heej, hallååå! Ett tjut avbröt de båda befälhavarnas meningsutbyte. Orcherna längre ner hade plötsligt fått syn på någonting. De började springa — och det gjorde de andra med.

— Hej! Hallå! Här är nånting! Ligger mitt på vägen. En spion, en spion! Man hörde råmandet av vilddjursmorrande horn och babblet av skällande och gormande röster.

Som av ett fruktansvärt slag vaknade Sam och tog samman sitt sjunkande mod. De hade sett hans husbonde! Vad skulle de göra med honom? Han hade hört historier om orchers likskändningar, som kom blodet att isas. Det fick inte ske. Han störtade upp, kastade Uppdraget och alla avgöranden åt sidan och med dem både rädslan och tveksamheten. Äntligen visste han var hans plats var och alltid varit: vid sin husbondes sida. Fast vad han kunde göra där stod honom ännu inte klart. Han ilade tillbaka nerför trapporna, nerför hela vägen till Frodo.

— Hur många kan dom vara? tänkte han. Åtminstone trettio eller fyrtio uppifrån tornet och något fler nerifrån, gissar jag. Hur många kan jag själv lyckas döda innan de får mig fälld? Dom kommer att se svärdets blå lågor så snart jag drar det, så förr eller senare är jag såld. Undrar just om det nånsin kommer att nämnas i någon sång: hur Sam stupade uppe i Höga passet sedan han travat upp en mur av lik runt sin husbondes kropp. Nej, det blir ingen sång! Naturligtvis inte, för dom kommer ju att hitta Ringen — och då är alla sånger slut för alltid. Men det kan inte hjälpas — min plats är hos herr Frodo! Dom måste förstå det, Elrond och Rådet och de stora härskarna och drottningarna med all deras visdom. Deras plan har strandat. Jag kan inte vara Ringbärare. Inte utan herr Frodo.

Men orcherna var utanför hans dunkla synkrets nu. Han hade ingen tid att betänka sig mer, men han blev med ens klar över hur trött han var, trött ända till gränsen för sammanbrott: benen vägrade tvärt att bära honom som han ville. Det gick på tok för långsamt — vägen föreföll milslång. Och var hade de blivit av allesammans — i dimman?

Nå, där var de igen. Ett bra stycke bort fortfarande. Ett gytter av små figurer kring något som låg på marken. Några såg ut att störta iväg åt det ena eller andra hållet, framåtböjda som vädrande hundar på ett viltspår. Han sökte skynda sig så gott han kunde.

— Rappa dej på, Sam! manade han på sig själv. Annars kommer du för sent igen! Han drog halvvägs ut svärdet i bältet. Om någon minut åkte klingan ut, och då . . .

Det blev vilda rop, tjut, skrän och skratt när någonting lyftes upp från marken. — Å-hój! Å-hój. Hej då, bättre kan vi! Höpp, höpp, såja, såja!

Så skrek en röst: — Och nu iväg! Det långa benet före! Tillbaka till nederporten. Hon kommer inte att göra oss något ohägn i kväll av alla tecken att döma! Hela bandet av orcherfigurer satte sig i rörelse. Fyra

stycken mitt i skaran bar en död kropp högt upplyftad på sina axlar. — Å-hój!

De hade tagit med sig Frodos kropp. De var borta. Han kunde inte komma ifatt dem. Fortfarande stretade han sig fram när orcherna var framme vid tunneln och klev in. De med bördan gick först, och bakom dem var en grötig klunga som knuffades och trängdes, revs och slogs. Sam kom fram. Han drog svärdet, det slog en blå flamma kring hans hand, men de såg det inte. Precis som han kom uppdykande försvann den siste av dem in i tunnelgapet.

Ett ögonblick stod han där flämtande och höll sig krampaktigt för hjärtat. Så drog han med tröjärmen över ansiktet och torkade bort smutsgrimmorna, svetten och tårarna. — Förbannade lortpack! sade han och rusade efter dem in i mörkret.

Det föreföll honom inte så kolsvart där inne längre, snarast var det som om han ur ett tunt dis kommit in i tät dimma. Hans trötthet tilltog men hans vilja hårdnade desto mer. Han tyckte han kunde se facklornas sken ett litet stycke längre bort, men hur han än försökte hann han inte upp dem. Orcher förflyttar sig fort i tunnlar, och den här tunneln kände de ut och in, för trots Honmonstret var de nödsakade att då och då begagna den som snabbaste vägen från Döda staden över bergen. Ingen visste i vilken avlägsen urtid tunneln och den stora runda hålan sprängts ut i berget — hålan där Honmonstret senare slagit sig ner, även det för oändligt längesen. Själva hade de emellertid gröpt ur en del sidovägar åt båda hållen, så att de kunde undkomma odjuret eller kringgå lyan där de ilade fram och åter på sina herrars befallning. I natt hade de inte för avsikt att gå så långt nedåt, de skyndade sig bara för att fort hitta en av sidopassagerna som ledde tillbaka till vakttornet uppe på klippan. Många av dem var i glad sinnesstämning över vad de sett och hittat, och medan de rände inåt babblade de och pep och kattrakade på sitt vanliga vis. Sam hörde ekot av deras sträva, djuriska läten, tomt och stumt i den döda stankluften. Över alla de andra kunde han urskilja två olika röster, som både var högljuddare och verkade närmare. Anförarna för de båda trupperna tycktes gå sist, inbegripna i livligt meningsutbyte medan de vandrade.

— Kan du inte sluta tjattra och leva rövare, Shagrat? grymtade den ene. Vi vill inte ha Käringodjuret över oss.

— Fortsätt du bara, Gorbag! Ditt eget sliddersladder gör mer än halva ljudet, sade den andre. Men låt pojkarna roa sig du. Vi behöver inte oroa oss för Honan än på en stund, räknar jag med. Hon verkar uppspikad och oskadliggjord, tycker jag, och det ska vi inte gråta över. Ser du inte den här skitiga sörjan som ligger som ett spår hela vägen bort till hennes förbannade skreva? Och är hon stäckt en gång så är hon det också hundra gånger. Så låt du dem skratta bara. Och vi har ju i alla fall fått en gnutta tur till sist, fått tag på nåt som Lugbúrz gärna vill ha.

— Lugbúrz vill ha, höh? Vad tro det är för nåt, va? Det verkade på mej som en alv fast storleken var för liten. Vad kan det vara för farligt med en sån där en?

— Vet inte förrän vi sett närmare på'n.

— Håhå! Så dom har inte sagt dej vad dom är ute efter? Dom säjer oss inte allt dom vet, eller hur? Inte hälften ens. Men dom kan begå misstag, det kan tillochmed dom allra högsta göra.

— Tsssh! Gorbag! Shagrats röst sjönk nu så att Sam nätt och jämnt fångade det viktigaste hur intensivt han än ansträngde sig. — Det kan dom visst det, men dom har ögon och öron överallt — somliga bland mitt eget folk, skulle jag nästan gissa. Men det är inget tvivel om att dom fått bekymmer med nånting. Nazgûls är det därnere, efter vad du själv säger, och Lugbúrz är det också. Nånting som nästan glidit dom ur händerna.

— Nästan, säjer du? Gorbag morrade frågande.

— Nåja, sade Shagrat, men det talar vi om sen. Vänta tills vi är nere på Undre vägen. Det är ett ställe där som vi kan snacka lite på mens pojkarna går i förväg.

Strax efteråt såg Sam facklorna försvinna. Så hördes ett rumlande ljud och just som han kom framstörtande en duns. Så vitt han kunde gissa hade orcherna vikit av och tagit sig in i samma öppning där Frodo och han själv hade letat sig väg men funnit passagen blockerad. Och det var den fortfarande.

Där tycktes ligga ett stort stenblock i vägen, men orcherna hade på något vis kommit omkring det, för han kunde höra deras röster från andra sidan. De rände fortfarande på, djupare och djupare in i berget, tydligtvis tillbaka till tornet igen. Sam var nu alldeles desperat. Nu höll de som bäst på att bära bort hans husbondes kropp till något skändligt nidingsdåd, och själv kunde han inte komma efter. Han bände och stötte på stenblocket, han kastade sig mot det med hela sin tyngd, men det gav inte vika en tum. Han tyckte inte det verkade så värst långt innanför som han hörde de två anförarnas röster igen. Han stod still och lyssnade

en stund i hopp om att få veta något som kunde bli honom till nytta. Kanske skulle Gorbag, som tycktes tillhöra Minas Morgul, komma ut igen — och då kunde möjligen han själv kunna slinka in just där.

— Nej, jag vet inte, hördes Gorbags röst. Budbärarna går ju kvickare igenom än något levande väsen kan flyga — i vanliga fall. Jag har aldrig frågat efter hur dom bär sig åt. Tryggast så. Grrr! Dom här nazgûls får det till att gå kalla kårar längs ryggen på en. Dom liksom flår en levande så snart dom tittar på en och låter en sen ligga där kall och väck i mörkret på andra sidan. Men han tycker om dom, dom är hans gunstlingar nu för tiden — så det hjälper inte att knota. Jag skall säga dig att det är inte för lustigt att tjänstgöra nere i stan.

— Då skulle du prövat på det häruppe — med Käringmonstret till sällskap! sade Shagrat.

— I varje fall skulle jag vilja pröva på't där ingen av dom där är. Men nu är det krig, som sagt, och när det väl är över skall det väl lätta lite grann.

— Går visst bra, säger dom.

— Ja, det vill dom allt bra gärna, grymtade Gorbak. Vi får väl se! Men hur som helst, går det vägen så b[illegible]e det ju finnas lite mer plats sen! Vad säjer du själv — får vi en chans borde du och jag sticka vår väg och etablera oss nånstans som våra egna med någon handfull pålitliga pojkar. Nånstans där det finns gott om byte, snyggt och prydligt och lätt att ta — och inga storgubbar!

— Å, sade Shagrat. Som förr i världen.

— Just det, sade Gorbag. Men räkna inte säkert med det! Jag har inga goda aningar. Som jag sa, dom stora, ja — hans röst sjönk nästan ända ner till en viskning — ja, rentav den Störste själv kan göra misstag. Nånting som nästan har glidit ur hans grepp, säjer du. Jag säjer, redan *har* glidit! Och det är vi som skall hålla utkiken. Alltid dom stackars Urukerna som skall få rätta till slitningarna och misstagen — och får liten tack för besväret. Glöm heller inte att våra fiender inte älskar *oss* mer än dom älskar Honom som vi trälar för — och kommer det därhän att dom får överhanden över Honom, då är vi också färdiga. Se här själv: vad var det du blev beordrad ut efter?

— Det var för en timme sen, strax innan du såg oss. Det kom ett ilbud: *Nazgûl orolig. Spioner befaras på trappan. Dubbel vaksamhet. Patrull vid trappkrönet.* Jag gav mej genast iväg.

— Skit och trassel! sade Gorbag. Hör här själv: våra tysta väktare har varit oroliga i två tre dar nu, såvitt jag vet. Men min patrull beordra-

des ut först i dag och inte tidigare, inte heller för något budskap till Lugbúrz. Det var bara att Stora signalen gick och Stor-Nazgûl själv red ut i kriget, det var allt. Och det sägs att det dröjde en bra stund innan dom ens lyckades påkalla Lugbúrz' uppmärksamhet.

— Ögat hade väl fullt sjå på annat håll, antar jag. Det var åter Shagrat som talade. — Det är stora saker som håller på och händer borta i väster, sägs det.

— Det skulle man kunna säja, brummade Gorbag. Men under tiden har fiender tagit sig uppför trapporna. Och vad var dom ute efter där? Man antar att du håller noggrann vakt, inte sant, om du fått specialorder eller inte. Vad är du annars till för?

— Det räcker! Försök inte lära mej mitt jobb. Vi var på vår vakt hela tiden. Vi visste att där var komiska pjäser på väg.

— Högst komiska!

— Ja min själ, just komiska — med ljus och skrik och allting. Men Käringmonstret var ute och gick också. Mina pojkar såg henne och smygaren hennes.

— Smygaren hennes? Vad är det för slag?

— Du måste själv ha sett honom. En liten tunn figur, mest lik en spindel själv eller kanske snarast en utsvulten groda. Han har varit här förr. Kom *ut* från Lugbúrz första gången för många många år sen, och vi fick bud från honom Högt Uppe att låta honom passera. Han har varit på trapporna en eller två gånger sen dess, men vi lät honom vara. Tycks vara i mycket gott samförstånd med Hennes Nåd därinne. Han är väl ingenting att äta, skulle jag tro, smakar väl för jävligt — för hon är inte den som bekymrar sig om order från där Högt Uppe. Men det är då storartad vakt ni håller nere i dalen, det må jag säga. Han var här uppe en dag innan allt det här ståhejet. Tidigt i natt såg vi honom också — i alla fall inrapporterade mina gossar att Hennes Nåd skulle få förströelse, och det tyckte jag lät bra — tills budskapet kom. Jag trodde hennes smygare lurat till henne någon leksak — eller om det var ni som skickat henne någon present, en krigsfånge eller nåt annat. Jag lägger mig inte i hennes lekar. Det finns ingen som kommer förbi Käringmonstret när hon är på jaktstigen.

— Ingenting, säjer du! Använde du inte dina ögon därborta? Jag säger dej att det är inte för goda aningar jag har. Vad det nu än var som kom uppför trapporna, *förbi* henne kom det i alla fall. Det högg sönder hennes nät och tog sig prydligt ut ur fällan. Det är nånting att tänka på, det!

— Nåja, men hon fick honom till sist, inte sant?

— *Fick* honom? Fick *vem*? Den här lilla pysslingen? Men det begriper du väl, att om han varit ensam, hade hon för längesen släpat honom med sig till sin kula och där skulle han ha varit vid det här laget. Och om Lugbúrz velat ha fatt på honom, då var det *du* som skulle fångat in honom. Mycket trevligt för dig! Men dom var fler än en.

På denna punkt började Sam lyssna mer intensivt och tryckte sitt öra mot stenen.

— Vem var det som skar av repen hon bundit honom med, Shagrat? Det var samme man som högg sönder spindelvävsnätet. Kan du inte inse det? Och vem var det som stack en nål i Hennes Nåd? Var har du honom? Var är han, Shagrat?

Shagrat svarade inte.

— Du gjorde klokt i att sätta tänkehättan på dej, om du nånsin fått nån sådan. Det är ingenting att skratta åt, det här. Ingen, absolut ingen, har hittills ränt ett spett i Käringen — vilket du borde veta alltför väl! Det är i och för sig ingenting att sörja över — men betänk att det går någon här och stryker kring, fri och lös, en som är vida farligare än någon av de förbannade upprorsmakare som ränt här nånsin sedan den onda gamla tiden, sedan den stora belägringen. Det är något som *har* glidit dig ur greppet.

— Och vad skulle det vara för nåt? brummade Shagrat.

— Av alla tecken att döma säger jag dig, kapten Shagrat: här är en stor krigare som går lös, antagligen en alv och i varje fall med ett alvsmitt svärd, kanske också med en yxa. Han går fri omkring i dina gränstrakter — och du har aldrig sett honom! Lustigt, tycker du inte! Gorbag spottade. Sam smålog bistert när han hörde sig själv beskrivas.

— Jaja, du har alltid sett saker och ting i svart, sade Shagrat. Du kan läsa spåren hur du vill, men det måste finnas andra sätt att tyda dem på. I vilket fall som helst har jag satt ut vakter på varenda punkt och jag brukar ta en sak i sänder. När vi tittar närmare på killen vi redan *har* fångat, först då skall jag börja bekymra mig för annat.

— Jag tror för min del inte du hittar så värst mycket på den där, sade Gorbag. Han kan inte ha haft någonting att göra med själva illdådet som sådant. I varje fall tycks den store med det vassa svärdet inte ha hållit honom stort mycket värd — annars skulle han väl inte ha låtit honom ligga sådär. Rena rama alvtricket förresten!

— Vi får se! Men kom nu! Vi har redan pratat länge nog. Nu går vi och tar oss en titt på fången.

— Vad tänker du göra med honom? Glöm inte att det var jag som spårade honom först! Är här nånting att vinna så skall jag och mina pojkar va med om bytet.

— Nånå, brummade Shagrat. Jag har mina order. Och det är dyrare än vad både ditt och mitt eget bukskinn är värt att bryta mot dem. *Varenda* överträdare som hittas av vakten skall sättas fången i tornet. Fångar blir piskade. Fullständig beskrivning på all utrustning, kläder, vapen, brev, tecken, ring eller smycke skall omedelbart sändas till Lugbúrz och *endast* till Lugbúrz. Och fången skall hållas i säkert förvar och oskadd, vid risk av dödsstraff för varje medlem av vakten — intill dess Han sänder bud eller kommer själv. Ordern är tydlig nog, och det blir det jag kommer att göra.

— Piskad, höh? sade Gorbag. Vad, med tänder, naglar, hår och allt annat?

— Nej, inget av det slags. Han är för Lugbúrz rent privat, sa jag ju. Han begäres framförd hel och inte sönderslagen.

— Det kommer inte att bli lätt det, skrattade Gorbag. Han är inget annat än ett dött kadaver nu, och vad Lugbúrz vill ta sig till med sådan vara begriper jag inte. Han kunde lika gärna vandra raka vägen till förplägnadskoket.

— Idiot! morrade Shagrat. Du talar till synes väldigt förståndigt, men det är mycket du inte har en aning om fast de flesta andra har det. Du kommer själv att raka i koket eller bunden för Käringmonstret om du inte tar dej i akt. Dött kadaver! Är det allt du känner till om Hennes Nåd, va? När hon spinner rep kring någon är hon ute efter färskt blod. Hon äter inte dött kött och sörplar aldrig stelnad livsvätska, nej inte ens kallnad. Killen är inte död, min vän.

Sam vacklade baklänges som åskslagen och klamrade sig fast i stenen. Han kände det som om ondskans hela svarta värld höll på att vändas upp och ner med undersidan upp. Så stor var chocken att han nästan föll samman, men just medan han arbetade för att få sina sinnen under kontroll hörde han kommentaren djupt i sitt inre: — Din jubeldåre, han är inte död — ditt hjärta har vetat det hela tiden. Lita aldrig på ditt huvud, Sam, för det tillhör inte dina ädlare kroppsdelar. Bekymret med dig är att du egentligen aldrig hade något riktigt hopp. Vad skall vi nu ta oss till? För ögonblicket ingenting alls utom att luta sig mot den orubbliga stenens väggyta och lyssna, lyssna till de brutala orcherstämmorna.

— Ditt ljushuvud! fortsatte Shagrat. Hon har mer än bara ett gift hon kan använda sig av. När hon är ute på jakt brukar hon ge dem ett tjyvnyp i nacken så de blir ledlösa som benad fisk, och sen gör hon med dem som hon vill. Minns du inte gamle Ufthak? Han var borta i fyra dar. Till sist hittade vi honom i ett hörn, upphängd som en skinka i ett skafferi men klarvaken och stirrande som en fåne. Som vi skrattade åt honom! Hon hade glömt bort honom, kanske, och vi aktade oss för att röra honom — det är inte hälsosamt att blanda sig i Hennes angelägenheter. Nå alltså, den här lilla skitklimpen kommer att vakna igen om några timmar, och utom det att han kommer att känna sig en smula illamående en tid framöver kommer allt vara fint och bra med honom. Eller rättare skulle ha varit det, om Lugbúrz lämnat honom i fred. Fast det är klart att han i vilket fall som helst kommer att undra över var han är och vad som hänt honom.

— Och vad kommer att ske med honom? skrattade Gorbag. Vi kan kanske berätta honom några småtrevliga historier om vi också inte får göra annat. Skulle förmoda att han aldrig varit i Lugbúrz paradis förr, så han kanske skulle tycka det vara intressant att få höra vad han har att vänta. Det här håller på att bli muntrare än jag trodde. Kom så går vi!

— Mycket roligt blir det nog inte, det kan jag säga dig, sade Shagrat. Och han måste hållas i lika tryggt som okränkt förvar, annars är vi allesammans praktiskt taget döda.

— Jasså då! Men vore jag i ditt ställe skulle jag ta och infånga den store som går lös än innan jag sände någon rapport till Lugbúrz. Det skulle låta nästan alltför sött att komma och säga att du snarat källingen och låtit kattmamman löpa.

Rösterna började avlägsna sig alltmer. Sam hörde ljudet av fotsteg som gick i riktning bortåt och inåt. Han hade hämtat sig från chocken och nu var det vilda raseriet över honom igen. — Jag har fått alltihop om bakfoten! skrek han. Visste det skulle bli så. Nu har dom honom i sina klor, dom här djävlarna, den här snuskohyran. Aldrig lämna din husbonde, aldrig, aldrig — det var det som borde varit mitt enda rättesnöre! Jag visste det hela tiden innerst inne också. Kan jag nånsin få förlåtelse för detta här? Nu gäller det att komma tillbaks till honom. På något vis, på något vis!

På nytt drog han svärdet och slog som vansinnig med hjaltet mot stenen, men det hördes bara ett dovt och stumt ljud. Men klingan brann nu såpass klart att han i dess ljuskrets dunkelt kunde urskilja vissa kon-

turer. Till sin förvåning märkte han att det stora stenblocket var format som en tung jättedörr och faktiskt inte var högre än knappt två gånger hans egen längd. Över det var det en svart tom öppning mellan dess ovanparti och gångöppningens valvbåge. Det var troligen bara avsett som spärr mot Honmonstret, fastgjort på insidan med någon sorts klinka eller låskolv som det låg utanför hennes list att bemästra. Med uppbjudande av all sin återstående kraft tog Sam ett jätteskutt, nådde blockets krön, klamrade sig fast, klättrade upp och hoppade ner, lät sig falla på insidan. Sen sprang han som en besatt med svärdet draget i sin hand runt en tvär krök och upp längs en vindlande tunnel.

Nyheten om att hans husbonde ännu var i livet eggade honom till en sista kraftanspänning där varje tanke på trötthet var bannlyst. Han såg ingenting alls framför sig, för den här okända gången vred och vände sig i ett. Men han trodde han skulle kunna komma ifatt de två orcherkaptenerna, deras röster kom allt närmre igen. De föreföll att vara tätt inpå honom nu.

— Det är ju just det jag håller på att göra, sade Shagrat i retlig ton. Upp med honom i översta tornkammaren bara!

— Vadå för? grymtade Gorbag. Har du inga fånghål undertill då?

— Han skall dit där ingen kan göra honom något, det säger jag dig, svarade Shagrat. Begriper du inte det? Killen är värdefull. Jag litar i det sammanhanget visst inte på alla bland mina pojkar och på ingen av de dina — inte på dej själv heller för den delen när du är som värst upplagd för skämt. Han skall dit där jag vill ha honom och dit du aldrig får sticka din näsa om du inte uppför dig hyfsat. Opp i tornkammaren, har jag sagt. Där är han i säkerhet.

— Är han verkligen det? sade Sam. Du glömmer den store alvkrigaren som går lös än. Och därmed rusade han runt sista kröken — men bara för att finna samma lekfulla trick av tunneln igen, ifall det nu inte var bara det att hörseln han fått genom Ringens kraft kommit honom att felbedöma alla avstånd.

De båda orchergestalterna var ännu långt borta. Han kunde se dem nu, svarta och hukade, satta skepnader mot bakgrunden av ett tilltagande rött sken. Gången var mot slutet alldeles rak, smalnade och gick rätt brant uppåt. I dess ände fanns två stora dubbeldörrar vidöppet uppslagna, dörrar som troligen förde in de djupa fängelsehålorna långt nere under tornets höga hornspets. Orcherna hade redan försvunnit in med sin börda. Gorbag och Shagrat närmade sig porten.

Sam hörde hur sång av hesa, sträva röster brast loss, hur det blåstes i horn och slogs i ljudbäcken, allt ett fasansfullt och barbariskt larm. Gorbag och Shagrat stod redan på tröskeln.

Sam höjde ett skrik och svingade Sting över sitt huvud, men det lilla pipet av hans svaga stämma drunknade totalt i tumultet. Det var ingen som bekymrade sig om honom.

Så slog de stora dörrhalvorna samman igen. Bom, klang! Tvärslåarna av tungt järn föll tillbaka på sina platser på insidan. Dschingng! Porten var stängd. Sam kastade sig mot de nitade bronsplattorna och föll medvetslös till marken. Mörkret slöt sig kring honom. Frodo levde än men hade tagits till fånga av Fienden.

— Nu är det gjort! sade Sam. Nu har jag ringt på stora dörrklockan. Nå, kommer det nån? skrek han. Säg kapten Shagrat, att det är den store alvkrigaren som kallar honom, och alvsvärdet har han med sig också.

Det hördes intet svar. Sam steg vidare framåt och Sting glittrade blått i hans hand. Borggården låg i djup skugga, men han kunde se att stenläggningen var översållad med liggande kroppar. Rakt framför hans fötter låg två orcherbågskyttar med långa knivar i ryggarna, och runtomkring fanns också en mängd andra figurer, en del ensamma som om de nedhuggits eller skjutits där de stod, andra parvis och fortfarande med händerna om varandras strupar eller hår, döda mitt i hugget, strypande och bitande. Stenarna var slippriga av mörkt blod.

Sam lade märke till två olika tjänstelivréer, det ena märkt med det Röda ögat, det andra med en månskära som vanpryddes av en grinande dödskalle. Men han stannade inte för att se närmare efter. Tvärsöver gården stod en stor dörr i tornets fot på glänt och ett rött

ljus sipprade ut därifrån. En storvuxen orch låg död på själva tröskelstenen. Sam sprang över liket och gick, där han villrådig såg sig kring.

En bred och ekande gång förde från dörren bakåt mot själva bergssidan. Den var dunkelt upplyst av facklor som fladdrade från blosshållare i väggarna, men gångens bortre ände förlorade sig i mörker. Många dörrar och öppningar skymtade på den ena sidan och den andra, men själva korridoren var tom med undantag för två eller tre döda kroppar som låg med utspärrade lemmar på golvet. Efter vad han uppsnappat av kaptenernas samtal förstod Sam att — död eller levande — Frodo sannolikt fanns i en kammare högt uppe i tornet ovanför. Men här skulle han ha kunnat leta en hel dag innan han fann vägen dit.

— Det är nog nära bakväggen, gissar jag. Sam mumlade bekymrat. — Hela tornet lutar ju bakåt. I varje fall är det bäst jag följer de här ljusen.

Han gick vidare nedåt gången men nu långsamt och för varje steg alltmer motvilligt. Skräcken började på nytt få grepp om honom. Det hördes inte ett ljud utom trampet av hans egna fötter, som tycktes växa till ett ekande buller likt stora händer som daskat och slagit mot sten. Liken, tomheten, de fuktiga svarta väggarna som i fackelskenet tycktes drypa av blod, fruktan för plötslig död på lur i dörröppningar och skuggvrår — och bakom alltsammans portens vakande ondska, det var nästan mer än han kunde tvinga sig själv att möta ansikte mot ansikte. Han hade mycket hellre kämpat, bara inte med alltför många fiender åt gången, hellre än han tagit denna ruvande ovisshet. Han tvang sig att tänka på Frodo, som låg bunden eller i plågor eller död någonstans på denna fasans ort. Han fortsatte.

Han hade kommit förbi fackelljuset nästan ända fram till en stor valvdörr vid gångens slut, innersidan av den nedre porten som han mycket riktigt gissade, när han högt ovanifrån hörde ett högt kvävt skrik. Han stannade genast och hörde hur fötter kom springande. Någon kom störtande i full fart nerför en ekande trappa ovanför.

Hans vilja var för svag för att hålla hans hand tillbaka. Den drogs oemotståndligt till kedjan och grep om Ringen. Men Sam tog den aldrig på, för just som han tryckte den mot sitt bröst, kom en orch klättrande ner. Han störtade ut från en mörk dörröppning på höger hand och kom rakt emot honom. Han var inte mer än sex steg ifrån honom när varelsen lyfte sitt huvud och fick syn på hoben, och Sam kunde höra hans flämtande andhämtning och se glöden i de blod-

sprängda ögonen. Han blev stående som förstenad, för vad han såg var inte en förskrämd liten hob som sökte hålla sitt svärd med stadig hand, utan en hög tigande gestalt insvept i grå skugga, som tornade sig upp mot det fladdrande ljuset bakom. I sin ena hand höll skepnaden ett svärd, vars klingas blå låga var en svår plåga i betraktarens öga, den andra låg knuten på bröstet men höll i sitt grepp dold en namnlös hotelse av fruktansvärd makt och ödesdom.

En sekund kröp orchen samman, sen vände den med ett ohyggligt skrik av vild fasa och flydde tillbaka samma väg den kommit. Aldrig har en hund blivit mer upplivad när dess fiende vänt den svansen än vad Sam blev av denna oväntade flykt. Med ett tjut upptog han jakten.

— Ja, alvkrigaren är lös! skrek han. Jag kommer. Just du visade mig vägen upp och det skall du fortsätta med, annars flår jag dig levande!

Men orchen befann sig i eget näste, lättfotad och med mätt mage. Sam var en främling här, hungrig och trött. Trappstegen var höga och branta och vindlade hela tiden. Sams andhämtning övergick i andfått flåsande. Orchen hade redan försvunnit ur sikte och han kunde endast svagt höra trampet av hans fötter när han fortsatte uppåt. Då och då gav den till ett tjut och dess eko skallade mellan murarna. Men efterhand dog ljudet långsamt bort.

Sam stövlade på. Han kände att han var på rätt väg, och hans mod hade ökat en hel del. Han släppte Ringen och drog hårdare åt livremmen. — Förträffligt! sade han. Är de alla lika förfärade för mig och min lilla Sting, kan det här gå bättre än jag vågade hoppas. Och i vilket fall som helst ser det ut som om Shagrat, Gorbag och de andra redan utfört det mesta av arbetet för mig. Så när som på den där lättskrämda råttan tror jag inte ett levande väsen är kvar i livet här uppe.

Och därmed stannade han, hejdade sig plötsligt som om han slagit huvudet i stenmuren. Den fulla innebörden av vad han själv nyss sagt träffade honom som ett slag. Ingen kvar i livet! Vem var det som upphävt det ohyggliga dödsskriket? — Frodo, Frodo! Husbond, husbond! skrek han halvsnyftande. Har de dödat er, vad skall jag då ta mig till? Men jag kommer, jag kommer till sist. Ända upp i toppen för att se vad som är att göra.

Uppåt klev han, ständigt uppåt. Det var mörkt utom att en och annan fackla fladdrade här och var i krökarna eller vid någon öppning

som förde in till fästningens högre belägna våningar. Sam försökte räkna trappstegen, men efter tvåhundra förlorade han räkningen. Han gick lugnt och metodiskt nu, för han tyckte sig någonstans uppifrån höra ljudet av samtalande röster. Mer än *en* råtta tycktes ännu vara vid liv, föreföll det.

Med ens slutade trappan, just som han kände att nu fick han inte mer luft och nu kunde han inte tvinga sina knän att böja sig mer. Han stod alldeles stilla. Rösterna var nu mycket högljudda och nära. Sam kikade sig kring. Han hade klättrat upp till det platta taket över den tredje och högsta etagen i tornet, det var en öpppen plats med ett trettiotal alnars radie och omgiven av en låg mur. Ute på gården mynnade trappan i en välvd liten kammare mitt ute på taket, med låga dörrar mot öster och väster. I östlig riktning såg Sam Mordors slätter ödsliga och väldiga under sig med det eldspyende berget i fjärran. Ett alldeles färskt utbrott svallade ur djupens glödheta källor och floderna av flammande eld brann så våldsamt att även på detta milsvida avstånd deras sken upplyste tornets krön till gnistrande, bländande rött. Åt väster hindrades utsikten av basen till det stora torn som stod längst bak på översta gården och lyfte sitt spetsiga horn högt över de omgivande åsarnas och bergens kammar. Ljus glimmade från en fönsterspringa, dörren till detta torn låg inte en gång tio famnar från den plats där Sam stod. Den stod öppen men där var beckmörkt, och det var just från dunklet där inne som rösterna kom.

Först hörde Sam alls inte på, han tog ett steg utom östra dörren och såg sig kring. Genast lade han märke till att här uppe hade striden rasat våldsammast. Hela borggården var till bristningsgränsen full av döda orcher och deras kringspridda huvuden, armar och ben. Hela platsen stank av as och död. Ett djuriskt morrande följt av ett tungt slag och ett högt skrik sände honom hastigt tillbaka till hans gömställe. En orcherröst steg i vrede till grymmaste falsett och han kände med ens igen den, sträv, brutal, iskall. Det var Shagrat som talade, tornets befälhavare.

— Du vill inte ge dig iväg, säger du? Förbannade Snaga, din djävla lilla ynkliga fluglort! Men om du tror att jag är såpass medfaren att man utan vidare kan göra mig till åtlöje, då tar du fel. Kom an du, så skall jag klämma ögonen ur skallen på dig som jag just gjorde med Radbug. Och när nya pojkar kommer, gör jag processen kort med dig, skickar iväg dig till Honmonstret.

— De kommer inte, i varje fall inte förrän du är död, svarade Snaga

bistert. Jag har sagt dig två gånger redan att Gorbags svin kom först till porten men att ingen av de våra kom ut. Lagduf och Muzgash kom igenom men blev bägge nedskjutna. Jag såg det själv från ett fönster, kan jag säga dig. Och de var de sista.

— I så fall få du ge dig iväg. Jag måste i alla fall stanna kvar här — men jag är sårad. Måtte de svarta hålorna ta den där förbannade upprorsmakaren Gorbag! Shagrats röst förlorade sig i en rad grova eder, tillmälen och förbannelser. — Jag gav honom bättre än han förtjänat, men han knivade mej, den dyngjäveln, innan jag hann strypa aset. Men ge dej iväg nu, annars slaktar jag dej och äter upp dej! Vi måste ha underrättelser om det skedda till Lugbúrz, annars hamnar vi bägge två i de svarta hålorna. Jadå, du med! Du undgår inte ditt öde genom att krypa i krok här.

— Jag går inte nerför den där trappan en gång till, grymtade Snaga, om du är min chef eller inte. Idiot! Bort med handen från kniven, annars sätter jag en giftpil i tarmarna på dej! Du kommer inte att vara kapten här så värst länge, när De där borta får höra om det som hänt här. Jag har kämpat på Tornets sida mot dom där stinkande råttorna från Morgul, men det är en snygg gröt ni båda kaptener kokt ihop av alltsammans när ni slogs om bytet.

— Av dej har jag hört nog, röt Shagrat. Jag hade mina order. Det var Gorbag som började när han försökte nypa åt sig den fina silversärken.

— Visst ja, och du fick hans rumpa i vädret, hög och mäktig som du är. Men han hade i alla fall mer vett än du. Han sa dej gång på gång att den farligaste av dom här båda spionerna ännu befann sig på fri fot, men du ville inte lyssna. Det vill du inte nu heller. Gorbag hade rätt, säger jag dig. Här går en väldig krigare kring, en av de här blodbesudlade alverna eller en av dom skabbiga *tarkerna*. Och han är på väg hit upp, säger jag dig. Hörde du inte klockan? Han kom förbi vakterna, och det kan bara *tarker* det. Han är redan i trappan. Och så länge han är där går jag inte ner. Inte om du så vore en nazgûl, skulle jag göra det.

— Så ligger det alltså till, inte sant, tjöt Shagrat. Du vill göra det ena, men du vill inte göra det andra. Och när han kommer, sticker du din väg och lämnar mig i sticket, va? Nej så min själ. Förr prickar jag din buk full av röda fluglarvshål, du!

Ut ur torndörren kom den mindre av de två orcherna flygande som en projektil. Bakom honom gick Shagrat, en högvuxen orch med så

långa armar att de nådde ända ner i marken när han gick böjd. Men hans ena arm hängde slak ned och tycktes blöda, den andra kramade om ett stort svart bylte. Sam som stod gömd bakom trappdörren fångade i det röda skenet en glimt av hans ondskefulla ansikte då han gick förbi. Det var uppslitsat som av klösande tigerklor och översmort med blod; dräglet dröp från hans utskjutande huggbetar och käften morrade som på ett vilt djur.

Så långt Sam kunde se jagade Shagrat Snaga runt runt taket, tills den lille lyckades ducka och överlista honom och med ett tjut pilade tillbaka in i tornet och försvann. Då stannade Shagrat. Från östra dörren kunde Sam se honom stå vid bröstvärnsmuren, där han flåsade tungt medan hans vänstra rovdjurshand svagt knöts och öppnades igen i ett i ett. Han lade ner byltet på gården och drog med högra klohanden en lång röd kniv, som han först spottade på. Så gick han fram till parapeten, lutade sig ut och såg ner över den yttre borggården djupt därunder. Två gånger hojtade han, men inget svar följde.

Medan Shagrat stod lutad över bröstvärnet med ryggen mot takkupolen, såg Sam plötsligt till sin förvåning att en av de döda kropparna plötsligt började röra på sig. Den krälade framåt, stack ut klorna och grep efter byltet. Så stapplade odjuret på fötter. I ena handen höll han ett bredbladigt spjut med avbrutet skaft. Han lyfte det till dödande hugg, men just då råkade en väsning bana sig väg över monstrets gula tänder, en flämtning antingen av smärta eller hat. Kvick som en orm hoppade Shagrat åt sidan, snurrade runt och begrov sin kniv ända till skaftet i sin fiendes hals.

— Fick du där, Gorbag! skrek han. Inte riktigt död än, vad? Lugn du, jag skall slutföra jobbet nu! Och så rusade han på den fallna kroppen och stampade och trampade den i vilt raseri medan han ideligen lutade sig ner och högg och skar och slitsade med kniven. Äntligen nöjd kastade han tillbaka huvudet och utstötte ett fasansfullt gurglande läte av triumf och segerfröjd. Så slickade han kniven och stack in den mellan huggbetarna medan han tog upp byltet och rusade mot den närbelägna trappdörren.

Sam hade ingen tid att tänka. Han kunde ha smitit ut genom den andra dörren men knappt utan att bli sedd, och han kunde inte ha lekt kurragömma med denna gräsliga orch alltför länge. Han gjorde det som troligen var det bästa i förhandenvarande situation, han störtade Shagrat i möte med ett gällt tjut. Han höll inte längre i Ringen, men den fanns där likväl, en dold makt, ett kuvande hot för Mordors alla

trälar. Och i hans hand brann Sting, vars glans bländade orchens ögon likt skimret av de grymma stjärnorna i de fruktade alvernas land, som jagade kalla kårar längs ryggen på hela detta släkte bara de tänkte på det. Och Shagrat kunde inte på en gång slåss och hålla fast det tagna bytet. Han stannade morrande och visade sina gula betar. Så hoppade han på orchers sätt än en gång åt sidan och just som Sam störtade emot honom begagnade han det tunga knytet samtidigt som sköld och tillhygge och kastade det med all kraft rakt i sin fiendes ansikte. Sam vacklade baklänges och innan han kom till sig igen hade Shagrat ilat förbi och störtat nerför trappan.

Sam skyndade efter honom under högljudda förbannelser, men det var inte långt han gick. Tanken på Frodo slog honom på nytt och han kom att tänka på den andre orchen som gått tillbaka till tornet. Här stod han inför ett nytt förfärligt val, och han hade ingen tid att fundera. Om Shagrat slapp undan skulle han snart hämta hjälp och komma tillbaka. Men om Sam förföljde honom kunde den lille orchen utföra något ohyggligt nidingsdåd däruppe. Och hur som helst så skulle Sam mycket väl kunna missa Shagrat om han gav sig på honom och i så fall själv bli dödad. Han vände snabbt och sprang tillbaka uppför trappan. — Fel igen, är jag rädd! suckade han. Men mitt jobb måste det vara att allra först ta mig raka spåret upp till tornkrönet, vad som än kan hitta på att hända efteråt.

Men åstad under honom sprang Shagrat nerför trappan, ut över gården och rakt genom den öppna porten med sin dyrbara börda. Om Sam sett honom och anat det elände hans flykt skulle föra med sig, hade han gripits av förfäran. Men nu var han inriktad uteslutande på sista steget i sitt långa letande. Han närmade sig försiktigt torndörren och steg in. Den förde rakt ut i mörkret — men snart varseblev hans vidöppet stirrande ögon ett svagt ljus till höger. Det kom från en öppning som ledde in till en ny trappuppgång, mörk och mycket trång som tycktes vindla uppåt längs insidan av tornets runda yttermur. En fackla sände ett vagt skimmer någonstans uppifrån.

Varsamt började Sam sin klättring. Han nådde upp till det drypande blosset som hängde över en dörr till vänster mitt emot en smal fönsterspringa vilken vette mot väster — ett av de röda ögonen som Frodo och han sett nerifrån vid tunnelns mynning. Raskt klev Sam genom dörren in i andra tornvåningen, rädd att vilket ögonblick som helst bli anfallen eller känna stryparfingrar bakifrån klämma till om strupen. Nästa gång kom han till ett fönster mot öster med en ny fackla över

ingången till tornets mittvåning. Dörren stod öppen och passagen var alldeles mörk, upplyst endast av facklan och det röda skimret utifrån som sipprade in genom fönsterspringan. Men här tog trappan slut och gick inte längre. Sam kröp in i gången. På bägge sidorna var låga dörrar, men bägge var de stängda och låsta och inte ett ljud hördes.

— Återvändsgränd! muttrade Sam. Och efter allt detta klättrande! Det här kan inte vara tornkrönet. Men vad skall jag nu ta mig till?

Han sprang tillbaka till etagen under och prövade dörren, men den rörde sig inte en tum. Så upp igen med svetten pärlande från ansiktet. Nu brydde han sig inte om Shagrat längre eller Snaga eller något som helst annat orcheryngel. Han längtade bara efter sin husbonde, att få se hans ansikte och vidröra hans hand.

Trött och med en känsla av total förtvivlan satt han till sist på trappstegen under korridorgolvets tröskel med huvudet i händerna. Allt var så tyst, så ohyggligt tyst. Facklan som brann svagt redan när han kom fräste till och dog ut, mörkret svepte över honom likt en tidvattensvåg. Och till sin egen förvåning började Sam här vid det fåfänga slutet på sin långa vandring, rörd av något i sitt hjärta han själv inte kunde redogöra för, att sjunga.

Hans röst ljöd så tunn och skälvande i tornets iskalla mörker, en övergiven och dödstrött liten hobs stämma, som ingen lyssnande orch kunde ha tagit för alvfurstens kristallklara sång. Han nynnade gamla barnmelodier från Fylke och brottstycken av herr Bilbos rim som kom för hans sinne likt förbiflytande glimtar från hans avlägsna hemland. Och med ens fick han ny kraft, och hans röst steg och klingade med återvunnen kraft och tillförsikt, medan han fann nya och egna ord till den enkla melodin.

I västerns land under solen
i bäckarnas fagra vår
slår apeln ut och violen
och trast i grenarna slår,
där strålar väl himlen klar i natt
och bokarnas krona står
med alvstenars stjärnor rikt besatt
i kvistarnas fagra hår.

Fast till sist min färd fick mig kasta
begraven i mörkrets djup,
bortom tornen höga och fasta,
bortom berg och klippornas stup

över skuggorna solen rider
och stjärnor i rymdens sjö. —
Ni bloss av eviga tider,
du ljus som aldrig skall dö!

— Bortom tornen höga och fasta . . . började han på nytt — men hejdade sig plötsligt. Han tyckte sig höra hur en svag stämma svarade honom. Men nu hördes ingenting mer. Jo, något hörde han, men det var inte en röst, det var fotsteg som närmade sig. Sakta öppnades en dörr i gången ovanför, gångjärnen gnisslade. Sam kröp ihop och lyssnade. Dörren slog åter igen med en dov duns, och så kom det en hest morrande, vidrig orcherstämma:

— Hallå där! Du där uppe, din dyngråtta! Ge fan i att pipa annars ska du få se på annat! Hör du, va?

Det hördes inget svar.

— Nåja, brummade Snaga. Men jag går väl i alla fall och tar mig en titt på dig och ser efter vad du har för dig för djävulskap.

Gångjärnen jämrade igen, och när Sam kikade upp över korridortröskelns stenkant såg han ljus flämta genom en öppen dörr och den mörka skuggan av en orch som kom ut. Han tycktes släpa med sig en stege. Med ens stod gåtans lösning blixtklar för Sam: översta kammaren nådde man bara genom en lucka i korridorens tak. Snaga kastade stegen uppåt, gjorde den stadig och klättrade sedan upp och ur sikte. Sam hörde en låskolv dras tillbaka. Så talade den vidriga rösten igen.

— Du ligger still, hör du, annars skall du få extra betalt! Det är inte så länge till du får leva i fred, antar jag, men vill du inte att det roliga skall börja bums, så håll falluckan väl stängd! Hör du det! Där har du en liten minnesbeta! — Och så hördes ljudet av ett piskslag som föll.

Med ett enda rapp flammade vreden upp i Sam med våldsam glöd. Han störtade upp, sprang som en besatt och pilade uppför stegen likt en katt. Hans huvud kom upp mitt i golvet till ett stort cirkelrunt rum. En röd lampa hängde ner från taket och det mot väster vettande fönstret var högt, mörkt och mycket smalt. Det var något som låg på golvet invid väggen men över detta lutade sig en bredbent orcherskapnad. Den lyfte sin piska för andra gången, men slaget hann aldrig falla.

Med ett högt rop stormade Sam tvärs över golvet med Sting dragen i handen. Orchen svingade runt men innan han hann röra sig svepte Sam med ett mästerhugg handen med piskan från den långa vidriga aparmen. Tjutande av smärta och skräck men desperat gick orchen till

anfall mot honom med nedböjt huvud. Sams nästa hugg träffade för högt och bragt ur sin balans föll han baklänges och grep efter orchen när odjuret snubblade över honom. Innan han kom på fötter igen hörde han ett gällt skri och en hård duns. I sin vilda brådska hade orchen snubblat på stegens översta pinne och fallit rakt ner genom det öppna hålet. Sam ägnade honom inte mer uppmärksamhet. Han sprang fram till gestalten som låg hopkrupen på golvet.

Det visade sig snart totalt omöjligt att fortsätta vägen längs Morgais bergskam eller överhuvud någonstans utmed massivets högre belägna trösklar, stiglösa som de var och genomkorsade av breda och djupa rämnor. Till sist blev de nödsakade att gå tillbaka ner i samma ravin de kommit från och där leta efter en väg ner längs dalen. Det blev ett besvärligt klängande och hasande, för de vågade inte ta sig över till stigen på västsidan. Efter att på så vis ha tillryggalagt en fjärdingsväg eller mer såg de hopgyttrat i en terränghåla vid bergets fot det stora orchernäste de gissat måste finnas här i närheten. Det bestod av en ringmur och ett myller vidriga stenhyddor som uppstaplats kring den svarta mynningen till en grotta. Inte en levande själ syntes till där,

men hoberna kröp närmare med största försiktighet och höll sig så långt det var möjligt till törnbuskagen som här växte täta och nära varandra längs båda sidorna av den forna vattenleden.

De fortsatte någon halvmil eller mer, och orcherfortet låg dolt ur synhåll bakom dem. Men knappt hade de börjart andas lättare när de med ens hörde hesa och högröstade orcherstämmor. Kvickt slank de in bak ett brunbränt och förkrympt busksnår. Röster kom allt närmare och plötsligt blev två orcher synliga. Den ene var klädd i bruna trasor och beväpnad med en båge av horn, det var en småväxt, satt liten rastyp med svart hud och vida, snusande näsborrar, tydligen en sorts spårhund. Den andre var en storväxt orcherkrigare lik knektarna i Shagrats kompani, och han bar också Ögats tecken. Även han bar en båge på ryggen och i handen ett kortskaftat, bredbladigt spjut. Som vanligt bråkade och grälade de, och då de var av olika yngel kommunicerade de på Allmänna västlandsspråket, som de rådbråkade på sitt vanliga sätt.

Knappt tjugo steg från den plats där hoberna låg och tryckte stannade den lille. — Idiot! morrade han. Nu går jag hem! Han pekade tvärsöver dalen mot orcherfortet. — Min näsa får inte ut något av rena kala stenen. Här är inga spår och ingen vittring kvar, säger jag dig. Jag tappade spåret när jag gav efter för dina dumheter. Dom har gett sig uppåt bergen, inte ner mot dalen, kan jag tala om, du!

— Det är inte stor nytta man har av er, förbannade små vädrare, sade den långe. Jag håller skarpa ögon för bra mycket bättre än era lortiga små trynen.

— Vad har du kunnat se med dem då? brummade den lille. Jävla grannlåt! Du vet inte ens vad det *är* du glor efter.

— Och vems fel är det? sade krigaren. Inte mitt i alla fall. Det kommer från högre upp. Först säjer de att det är fråga om en storvuxen alv i skinande vapen, sedan en sorts liten dvärgmänniska — sedan skall det röra sig om ett upproriskt slödderfölje av *Uruk-hai*. Kanske är det alltsammans på en gång.

— Skit! fräste spårfinnaren. Dom har mist huvudet, det är vad dom har. Och en del av bossarna kommer nog att mista huden också, är jag rädd, om det är sant vad jag hört — att Tornet är utplundrat och alla där nedgjorda, hundratals av era pojkar avsågade och fången rymd. Är det så ni knektar sköter er, är det föga under att vi får dåliga nyheter från kriget.

— Vem har talat om dåliga nyheter? röt knekten.

— Pytt! Vem har talat om *annat*, kanske?

— Det är förbannat upprorssnack, och jag sticker ner dej på fläcken om du inte genast kniper käft med sånt!

— Som du vill, som du vill, sade spårfinnaren. Jag tiger och fortsätter i stället att tänka. Men vad tänker den svarta ormen göra med alltsammans? Det där storsluket med de flaxande nävarna?

— Vet inte. Ingenting alls kanske. Men han duger inte mycket till där han far och nosar runt, det garanterar jag för. Förbannade as! Knappt hade han sluppit ur vårt grepp och ränt sin väg förrän det kom bud att han skulle ditföras levande och det kvickt.

— Nå, jag hoppas dom får tag i honom och han får vad han tål, grymtade spårfinnaren. Han fuskade bort spåret därborta, nöp den bortkastade ringbrynjan han hittade, och sen fingrade och stank han ner allt runt hela platsen innan jag hann dit att vädra.

— Jag räddade i alla fall livet på kräket, sade krigaren. För fan, innan jag visste han önskades på högsta ort sköt jag honom, så fint och precist på femtio stegs håll rakt i ryggen. Men han bara rände vidare.

— Idiot! Du missade honom, sade den lille. Först skjuter du bom, sen springer du åt skogen för slött — och till sist skickar du bud efter de stackars spårfinnarna. Dej har jag fått nog av. Och därmed gav han sig iväg.

— Du kommer genast tillbaka! hojtade knekten, annars rapporterar jag dej!

— För vem då? Inte för din värde Shagrat, va? Den kommer då inte att vara kapten länge till.

— Jag ger ditt namn och nummer till nazgûlen, sade krigaren och sänkte rösten till en väsning. Den av dem som är i Tornets tjänst just nu.

Den andre stannade och hans röst var full av skräck och ilska. — Din förbannade tjyvorm till tjallare! tjöt han gällt. Du kan inte klara ditt eget jobb, inte ens hänga med i leken med dina egna. Ge dej iväg till dina lusiga skränfockar och låt dem frysa köttet av benen på dej! Ifall inte fienden hugger dem dessförinnan. De har redan grejat Nummer Ett, har jag hört, och jag hoppas det är sant.

Med spjutet i högsta hugg rusade den store orchen efter honom. Men spårfinnaren dök blixtsnabbt bakom en sten och gav honom en pil i ögat där han kom ångande, så han damp med dunder och brak. Den lille sprang tvärsöver dalen och försvann.